



Natuurtoets S-8314

Modificatie 2, 3, 4, 5 & 6 Ondersteweg

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0483346.100
definitief revisie 00
13 november 2023

Inhoudsopgave

Natuurtoets S-8314	2
Conclusies en advies	3
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en planvoornemen	6
1.2 Doel en onderzoeksvragen	7
1.3 Leeswijzer	8
2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	9
2.1 Algemeen	9
2.2 Soortbescherming	9
2.3 Gebiedsbescherming	10
2.3.1 Natura 2000	10
2.3.2 Goudgroene zone	10
2.4 Bescherming van houtopstanden	11
3 Methodiek	12
3.1 Algemeen	12
3.2 Bureauonderzoek	12
3.3 Terreinbezoek	13
3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	13
4 Resultaten	14
4.1 Gebiedsbeschrijving	14
4.2 Beschermde soorten	15
4.2.1 Resultaten bureauonderzoek	15
4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	16
4.2.3 Overige fauna en flora	22
4.2.4 Samenvatting beschermde soorten	22
4.3 Beschermde gebieden	23
4.3.1 Natura 2000-gebieden	23
4.3.2 Goudgroene zone	24
4.4 Beschermde houtopstanden	24
5 Toetsing	25
5.1 Effectbepaling plan	25
5.2 Effecten op beschermde soorten	25
5.2.1 Vogels	25
5.2.2 Planten	26
5.3 Effecten op beschermde gebieden	26
5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden	26

5.3.2	Effecten op Goudgroene zone	26
5.3.3	Beschermde houtopstanden	27
6	Bronnen	28

Conclusies en advies

In opdracht van Van Voskuilen Industrie B.V. is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd in het kader van N.V. Nederlandse Gasunie (hierna Gasunie) project I.014384 Verv Kessel S-8314 Ondersteweg. De opdrachtgever is voornemens om werkzaamheden uit te voeren aan de afsluiterschema's S-8314, S-050 en S-828 aan de Ondersteweg te Kessel, in de gemeente Peel en Maas, provincie Limburg.

Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat de ingrepen niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, het beleid van het Natuurnetwerk Nederland en van provinciaal beschermde natuurgebieden. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

De geplande werkzaamheden vinden niet plaats binnen een Natura 2000-gebied. Tevens hebben de werkzaamheden geen negatieve effecten op de beschermde houtopstanden. Het projectgebied is wel gelegen in de Goudgroene zone.

Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is "Swalmdal" op circa 7 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied (afbeelding 4.8). Het Natura 2000-gebied "Swalmdal" is een Habitatrichtlijn gebied. Vanwege de afstand tot het projectgebied, tussenliggende afschermende elementen, reeds aanwezige achtergrondverstoringen de relatief kleine en tijdelijke schaal van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten in de vorm van geluidsverstoring, licht en trillingen worden uitgesloten. Negatieve effecten van stikstofdepositie door de werkzaamheden op Natura 2000-gebieden kan niet worden uitgesloten. Hiervoor is reeds een AERIUS-berekening uitgevoerd (0483346.100, 24 augustus 2023).

Goudgroene zone

Het tracé is gelegen in een Goudgroene zone. Het beheertype in dit gebied is niet vastgesteld, waardoor het niet duidelijk is of de werkzaamheden schade toebrengen aan het gebied. Daarom dienen de voorgenomen werkzaamheden voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.

Beschermde houtopstanden

De bosschage in het projectgebied heeft een oppervlakte van 740 m² waardoor deze bosschage niet onder de bescherming vallen van de Wnb. Effecten op beschermde houtopstanden worden uitgesloten.

Tabel 01. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	Goudgroene zone	Beschermde houtopstanden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja.	Ja.	Nee.
Effecten?	Mogelijk door stikstofdepositie.	Mogelijk.	Nee.
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee.	Ja, overleg met bevoegd gezag.	Geen.
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Mogelijk, na uitkomsten AERIUS-berekening.	Mogelijk, na overleg met bevoegd gezag.	Ja.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied:

- Algemene broedvogels (mogelijke nestplaatsen aanwezig);
- Grote leeuwenklauw (mogelijk aanwezig in projectgebied).

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 02. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ont-heffing nood-zakelijk	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Ja, nestgelegenheid aanwezig in bomen en struiken.	Nee.	Nee, mits er buiten het broedseizoen wordt gewerkt, of er voorafgaand aan de werkzaamheden wordt gecontroleerd op broedvogels. Zie paragraaf 5.2.1 voor werkwijze	Nee.	Volgens de planning (juni tot en met september) dient er voorafgaand de werkzaamheden een broedvogelvrijgave te worden uitgevoerd. Werken buiten het broedseizoen. Indien tijdens het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) wordt gewerkt dient voorafgaand gecontroleerd te worden op broedvogels en dient het gebied vrijgegeven te zijn.
Grote leeuwenklauw	Mogelijk aanwezig in berm waar gegraven wordt.	Ja.	Mogelijk.	Mogelijk.	Nader onderzoek in de periode mei tot en met augustus.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en planvoornemen

In opdracht van Van Voskuilen Industrie B.V. is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd in het kader van N.V. Nederlandse Gasunie (hierna Gasunie) project I.014384 Verv Kessel S-8314 Ondersteweg. De opdrachtgever is voornemens om werkzaamheden uit te voeren aan de afsluiterschema's S-8314, S-050 en S-828 aan de Ondersteweg te Kessel, in de gemeente Peel en Maas, provincie Limburg.

Rondom de afsluiterschema's S-8314, S-050 en S-828 aan de Ondersteweg worden een aantal aardgastransportleidingen vervangen, afsluiters verwijderd en/of aangepast en wordt er een oude gasleiding gerooid (Figuur 1.2). De afsluiterschema's zijn gelegen aan de in de berm van de Ondersteweg en in de aanliggende agrarische percelen. De vervangingswerkzaamheden worden uitgevoerd middels open ontgraving. De open ontgravingen hebben een ontgravingsdiepte tot maximaal 3.6 m -mv. De werkputten zijn minimaal 1,5 meter breed (putbodem). Er zal ook gegraven worden in de droge sloot langs de Ondersteweg. Voor de werkzaamheden zal er tevens een gebied in het agrarisch land gebruikt worden voor een opslagcontainer, veldkantoor en toiletunit. Daarnaast komen er rijplaten te liggen en een grondopslag.



Figuur 1.1. Globale ligging van het projectgebied (rode lijnen) in Werkendam (bron achtergrond: Esri).



1.2 Doel en onderzoeksvragen

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Blad 7 van 28

1.3 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de Wet natuurbescherming, het NNN en provinciaal beschermde natuurgebieden.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of

Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen¹ is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Goudgroene zone

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit realiseren is in de Wnb vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De Goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen de Goudgroene natuurzone streeft de provincie naar behoud en beheer van bestaande natuur en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

Voor de natuurgebieden die behoren tot de Goudgroene zone geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het 'nee, tenzij'-principe betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Tevens zijn onder voorwaarden kleinschalige ingrepen mogelijk indien dit tot een verbetering van de Goudgroene zone leidt.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

In de vigerende omgevingsverordening zijn geen regels opgenomen over externe werking ten aanzien van de Goudgroene zone. Derhalve worden alleen de effecten van activiteiten die gelegen zijn binnen de grenzen van de Goudgroene zone beoordeeld en eventueel gecompenseerd. Potentiële effecten op de Goudgroene zone die in de omgeving van het plangebied liggen (externe effecten), worden niet beoordeeld.

2.4 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2018-2023 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Daarnaast is gebruikt gemaakt van de digitale verspreidingsatlas (Verspreidingsatlas z.d.). Deze atlas maakt gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied ten opzichte van het NNB is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 23 augustus is een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog, bij helder en droog weer en een temperatuur van circa 25°C. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied en de omgeving bekeken op aanwezige soorten en habitats om een beeld te krijgen van aanwezige en mogelijke aanwezige beschermde flora en fauna.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is en of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 ingegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in paragraaf 4.3 de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNB in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied bestaat uit verschillende vervangingswerkzaamheden aan de Ondersteweg te Kessel, in de gemeente Peel en Maas, provincie Limburg. De omgeving van het projectgebied bestaat uit een agrarische percelen, wegen, bosschages, vrijstaande woningen, boerderijen, een jachthaven en de rivier de Maas. Het projectgebied zelf bestaat uit een grindbodem, een hek rondom en agrarische percelen. Binnen het projectgebied is een bosschage aanwezig bestaande uit struiken en jonge bomen. Langs de Ondersteweg loopt een watergang, welke droog stond tijdens het veldbezoek.

In Figuur 4.1 is het projectgebied weergegeven. Zie figuren 4.2 tot en met 4.7 voor een impressie van het projectgebied.



Figuur 4.1. Locatie van het projectgebied (rood omlijnd) (bron achtergrond: Esri).



Figuur 4.2. Overzichtsfoto van de afsluiterlocatie de vanaf de noordoostzijde.



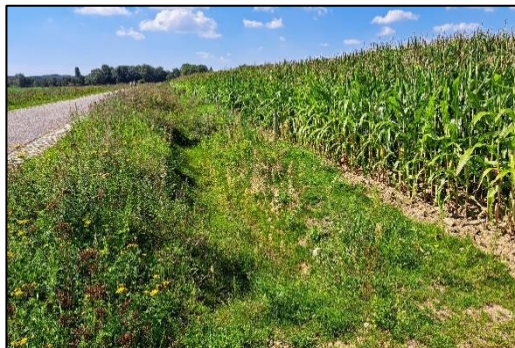
Figuur 4.3. Deel van de afsluiterlocatie waar werkzaamheden plaatsvinden.



Figuur 4.4. Zuidwestzijde van de afsluiterlocatie.



Figuur 4.5 Bosschage langs de afsluiterlocatie.



Figuur 4.6. Droge watergang langs de Ondersteweg.



Figuur 4.7. Ondersteweg vanaf de zuidwestzijde.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in de afgelopen 5 jaar diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft enkele beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV-onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaar rond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden

in paragraaf 4.2.2 uiteengezet. Tevens worden soorten die niet bekend aanwezig zijn, maar mogelijk wel verwacht aanwezig worden, toegevoegd.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (binnen een straal van 2,5 km) die in de NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2018-2023).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels	Boerenwaluw	X		
	Boomvalk	X		
	Bosuil	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Rode wouw	X		
	Roek	X		
	Steenuil	X		
	Torenvalk	X		
	Wespendief	X		
	Zwarte wouw	X		
Zoogdieren	Bever		X	
	Das			X
	Eekhoorn**			X
	Steenmarter***			X
	Waterspitsmuis			X
	Vleermuizen*		X	
Amfibieën	Alpenwatersalamander			X
	Kamsalamander		X	
Reptielen	Hazelworm****			X
	Muurhagedis		X	
Insecten	Grote vos			X
	Grote weerschijnvlinder			X
Planten	Grote Leeuwenklauw			X

*Vleermuizen: bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

**Soort is vrijgesteld in de periode maart- april en juli tot en met november.

***Soort is vrijgesteld in de periode 15 augustus tot en met februari.

****Soort is vrijgesteld in de periode juli, augustus en september.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

4.2.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 20 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd in de Provincie Limburg. Dit zijn soorten die vallen in de

categorie 1 tot en met 3 in de 'Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg' welke is vastgesteld in 2017.

Naast de jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 3 zijn er categorie 4-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 tot en met 4 zijn vermeld in tabel 4.2.

Tabel 4.2. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Limburg.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	2	Bijeneter	4
Boomvalk	3	Blauwe reiger	4
Bosuil	2	Buizerd	4
Gierzwaluw	2	Draaihals	4
Grote gele kwikstaart	2	Grauwe klauwier	4
Havik	3	Grutto	4
Huismus	2	IJsvogel	4
Huiswaluw	2	Kramsvogel	4
Kerkuil	1	Kwartelkoning	4
Oehoe	1	Oeverwaluw	4
Ooievaar	2	Paapje	4
Raaf	3	Ringmus	4
Ransuil	3	Roerdomp	4
Rode wouw	3	Sperwer	4
Roek	1	Spotvogel	4
Slechtvalk	2	Visdief	4
Steenuil	1	Wulp	4
Torenvalk	3	Zomertortel	4
Wespendief	3	Zwarte specht	4
Zwarte wouw	3		

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatstrouwe broedvogel of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: Zeer plaatstrouwe broedvogel of ieder jaar terugkeert naar specifiek nest.

Categorie 4: Vogel dat jaarlijks terugkeert naar specifiek nest, maar voldoende flexibel is om elders een nieuw nest te bouwen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in het geding mag komen.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten binnen en rond het projectgebied. De bosschage rondom het projectgebied bevat kleine, jonge bomen waar tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde nesten aanwezig waren. Jaarrond beschermde nesten van de boomvalk, bosuil, havik, ransuil, roek, slechtvalk, torenvalk, wespendief en zwarte wouw in de directe omgeving van het projectgebied kunnen worden uitgesloten. In de omgeving van het plangebied zijn geen palen of hoge gebouwen welke een geschikte nestlocatie kunnen vormen voor de ooievaar.

De boerderijen in de omgeving van het projectgebied kunnen geschikte nestlocaties bevatten van de huismus, huiswaluw, boerenwaluw, gierzwaluw, kerkuil en steenuil. De aanwezigheid van nesten van de kerkuil en steenuil in de omgeving van het projectgebied kan niet worden uitgesloten. De watergangen in de omgeving van het projectgebied, waaronder de Maas, zijn mogelijk geschikt als nestlocatie voor de grote gele kwikstaart. De aanwezigheid van de grote gele kwikstaart in de omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op de jaarrond beschermde nesten van huismus, huiswaluw, boerenwaluw, gierzwaluw, kerkuil, steenuil en grote gele kwikstaart worden behandeld in paragraaf 5.2.1.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest

Er kunnen diverse vogelsoorten met een categorie 4 jaarrond beschermde nestaanwezig zijn in de omgeving van het projectgebied. De bosschages rondom het projectgebied kunnen geschikte nestlocaties bevatten van verschillende soorten broedvogels, zoals zomertortel en ringmus. Tevens kunnen in het agrarisch land nesten bevatten van de grutto of wulp. Echter zijn er voor deze soorten genoeg geschikte nestlocaties in de omgeving, waardoor deze soorten meegenomen worden als algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

De omgeving van het projectgebied is geschikt voor een aantal algemene broedvogels. In bomen en struiken langs de wegen kunnen soorten als koolmees, pimpelmees, merel, heggemus, kauw of houtduif tot broeden komen.

Mogelijke consequenties van de ingreep op algemene broedvogels worden behandeld in paragraaf 5.2.1.

4.2.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een projectgebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slot kunnen vleermuizen een projectgebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijf- en rustplaatsen

In de directe omgeving van het projectgebied zijn geen gebouwen aanwezig welke mogelijk een geschikte verblijfplaats bevatten van een gebouwbewonende vleermuis. De bosschage rondom het projectgebied bestaat alleen uit jonge bomen, welke te klein zijn voor geschikte holtes. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied kan worden uitgesloten.

Vliegrouteondersteuning

In de omgeving van het projectgebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van gebouwen, bomenrijen of watergangen. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

Foerageergebied

Het projectgebied en de omgeving daarvan zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is in de omgeving echter voldoende, minstens even geschikt alternatief foerageergebied aanwezig. Het foerageergebied rondom het projectgebied wordt daarom niet als essentieel aangemerkt.

4.2.2.3 Overige zoogdieren

Uit het bureauonderzoek is naar voren gekomen dat er binnen een straal van 2,5 kilometer tot het tracé acht beschermde, niet vrijgestelde zoogdiersoorten zijn waargenomen in de laatste vijf jaar. Het gaat om de bever, das, eekhoorn, steenmarter en waterspitsmuis. Aanwezigheid van overige beschermde, niet-vrijgestelde zoogdiersoorten, kan worden uitgesloten op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige habitats in de omgeving van het projectgebied.

Bever

Bevers maken vooral gebruik van het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de bever. De directe omgeving van het projectgebied bevat geen essentieel leefgebied van de bever door het ontbreken van geschikte watergangen en geschikte bosschages. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de bever in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld (Zoogdierverseniging z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de das. Het bosschage rondom het projectgebied is ongeschikt als leefgebied van de das, doordat het te klein en te geïsoleerd gelegen is voor een burcht. Het agrarisch land in de directe omgeving van het projectgebied is geschikt als foerageergebied voor de das. Echter is er in de omgeving genoeg geschikt alternatief foerageergebied aanwezig, waardoor het projectgebied geen essentieel foerageergebied is. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de das in de omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de eekhoorn. De bosschage rondom het projectgebied is niet geschikt

als nestlocatie of foerageergebied van de eekhoorn, doordat het een zeer kleine bosschage betreft met jonge bomen. Tevens is de kans klein dat de eekhoorn zich verplaatst door de open agrarische landen om in deze kleine bosschage te foerageren. De aanwezigheid van de eekhoorn in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in openingen tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de steenmarter. In de directe omgeving van het projectgebied zijn geen geschikte locaties voor verblijfplaatsen in de vorm van houtstapels en bebouwing aanwezig. De aanwezigheid van de steenmarter in de directe omgeving van het plangebied kan worden uitgesloten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis kan in allerlei typen grotere en kleinere wateren leven, zolang het water schoon is. Daarnaast is het belangrijk dat er een goed ontwikkelde onderwatervegetatie aanwezig is en een ruige oevervegetatie met voldoende schuilmogelijkheden (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen gedaan van de waterspitsmuis. De directe omgeving van het projectgebied bevat geen geschikt habitat voor de waterspitsmuis door het ontbreken van watergangen met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie en oevervegetatie. De aanwezigheid van de waterspitsmuis in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

4.2.2.4 Amfibieën

In een straal van 2,5 kilometer tot het projectgebied zijn in de afgelopen vijf jaar twee beschermde amfibieënsoorten waargenomen, namelijk de Alpenwatersalamander en de kamsalamander. De aanwezigheid van overige beschermde amfibieënsoorten kan worden uitgesloten op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige terreinkarakteristieken.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander plant zich voort in diverse kleine, geïsoleerde watertypen, zoals (bos)poelen, vennen, vijvers en sloten. Daarnaast plant de soort zich met name in Limburg ook voort in bronbeekjes, karresporen en veedrinkpoelen. Het landhabitat bevindt zich meestal op korte afstand, hooguit enkele honderden meters, van het voortplantingswater. De actieradius bedraagt circa 400 meter (RAVON, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de Alpenwatersalamander. Er zijn twee poelen aanwezig in de omgeving van het projectgebied. Echter is dit geen geschikt voortplantingshabitat voor de Alpenwatersalamander vanwege de aanwezigheid van vis. Vanwege de afwezigheid van geschikt voortplantingshabitat in de directe omgeving van het projectgebied kan de aanwezigheid van de Alpenwatersalamander in de directe omgeving worden uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander plant zich voort in geïsoleerde, relatief grote en diepe, visvrije poelen, vennen en vijvers met in de directe omgeving geschikt landhabitat in de vorm van bossen en struwelen. Het water mag niet geheel beschaduwd zijn en moet constant water bevatten (RAVON, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de kamsalamander. Er zijn twee poelen aanwezig in de omgeving van het projectgebied. Echter is dit geen geschikt voortplantingshabitat voor de kamsalamander vanwege de aanwezigheid van vis. Vanwege de

afwezigheid van geschikt voortplantingshabitat in de directe omgeving van het projectgebied kan de aanwezigheid van de kamsalamander in de directe omgeving worden uitgesloten.

4.2.2.5 Reptielen

In een straal van 2,5 kilometer tot het projectgebied is in de afgelopen vijf jaar twee beschermde reptielensoorten waargenomen, namelijk de hazelworm en muurhagedis. De aanwezigheid van overige beschermde reptielensoorten kan worden uitgesloten op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige terreinkarakteristieken.

Hazelworm

De hazelworm komt in een breed scala aan vochtige habitats met voldoende dekking van dichte vegetatie voor. De meeste waarnemingen worden echter gedaan in heide- en bosgebieden. Daarnaast komt de soort onder andere voor in houtwallen, struwelen, bermen en ruderaal terreinen. De hazelworm leidt een verborgen levenswijze en houdt zich graag schuil onder stenen, dood hout, afval en tussen bodemstrooisel (RAVON, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de hazelworm. De bosschage in het projectgebied is niet geschikt als habitat voor de hazelworm, vanwege de grootte van de bosschage en het gebrek aan voldoende dekking. De aanwezigheid van de hazelworm in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

Muurhagedis

De muurhagedis is een warmteminnende soort, die in het noorden van zijn verspreidingsgebied alleen voorkomt in rivierdalen, omdat daar gunstigere klimatologische omstandigheden heersen. De soort kwam hier oorspronkelijk voor op warme, stenige plekken, zoals rotswallen. Met de bouw van stadsmuren kreeg de soort ook de gelegenheid om zich op muren te vestigen, zoals in Maastricht, en nog recenter kwamen daar spoortrajecten bij. In Nederland komt de soort van nature alleen nog in Maastricht voor (RAVON, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de muurhagedis. In de directe omgeving van het projectgebied is geen geschikt habitat aanwezig van de muurhagedis, vanwege het ontbreken van muren, warme stenige plekken of sporen. De aanwezigheid van de muurhagedis in de directe omgeving kan worden uitgesloten.

4.2.2.6 Vlinders

In een straal van 2,5 kilometer rond het projectgebied zijn de afgelopen vijf jaar twee beschermde vlindersoorten waargenomen, namelijk de grote vos en grote weerschijnvlinder. Aanwezigheid van overige beschermde vlindersoorten kan op basis van recente waarnemingen, het verspreidingspatroon en terreinkarakteristieken van het projectgebied, uitgesloten worden.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardbomen van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren. In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen gedaan van de grote vos. In de directe omgeving van het projectgebied zijn geen waardbomen van de soort aangetroffen. Essentieel leefgebied van de grote vos in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder leeft in open plekken in bossen, zoals langs bospaden en bosranden. Als waardplant worden boswilg en grauwe wilg gebruikt, de imago's leven van sap van bloedende bomen. De grote weerschijnvlinder is een weinig mobiele vlinder, maar er liggen soms vele kilometers tussen de boom waar de vlinders vliegen en de plek waar de rups zich ontwikkelt. Daarom zijn er veel waarnemingen buiten het essentiële leefgebied van de soort. De grote weerschijnvlinder zet eieren af hoog in de toppen van wilgen (voornamelijk de boswilg, maar soms ook in de grauwe wilg). De top van deze wilgen moeten volop in de zon staan vanwege de warmte, maar de omgeving moet ook een hoge luchtvochtigheid bevatten. Indien de bomen veel in de wind staan is de luchtvochtigheid onvoldoende. Daarom worden eieren vrijwel altijd in luwe en zonrijke locaties zoals inhammen langs brede bospaden afgezet (Vlinderstichting, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen gedaan van de grote weerschijnvlinder. Het bosschage in het projectgebied bevat geen waardbomen van de grote weerschijnvlinder. Essentieel leefgebied van de grote weerschijnvlinder in de directe omgeving van het projectgebied kan worden uitgesloten.

4.2.2.7 Planten

In een straal van 2,5 kilometer rond het projectgebied is in de afgelopen vijf jaar één beschermde plantensoort waargenomen, namelijk de grote leeuwenklaus (NDFS). Aanwezigheid van overige beschermde plantensoorten kan op basis van recente waarnemingen, het verspreidingspatroon en terreinkarakteristieken van het projectgebied, uitgesloten worden.

Grote leeuwenklaus

De grote leeuwenklaus groeit op open plaatsen in bermen, akkers, waterkanten en braakliggende terrein op kalkhoudende, matig voedselrijke en vochtige tot droge grond (FLORON verspreidingsatlas, z.d.). In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de grote leeuwenklaus. De dichtstbijzijnde waarneming is op circa 360 meter afstand van het projectgebied. De bermen langs de Ondersteweg zijn geschikt voor de grote leeuwenklaus. De aanwezigheid van de grote leeuwenklaus binnen het projectgebied kan niet worden uitgesloten.

Mogelijke consequenties van de ingreep op algemene broedvogels worden behandeld in paragraaf 5.2.2.

4.2.3 Overige fauna en flora

Aanwezigheid van overige beschermde soorten flora en fauna kan op basis van recente waarnemingen, het verspreidingspatroon en terreinkarakteristieken van het projectgebied, uitgesloten worden.

4.2.4 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 4.3 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.3. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

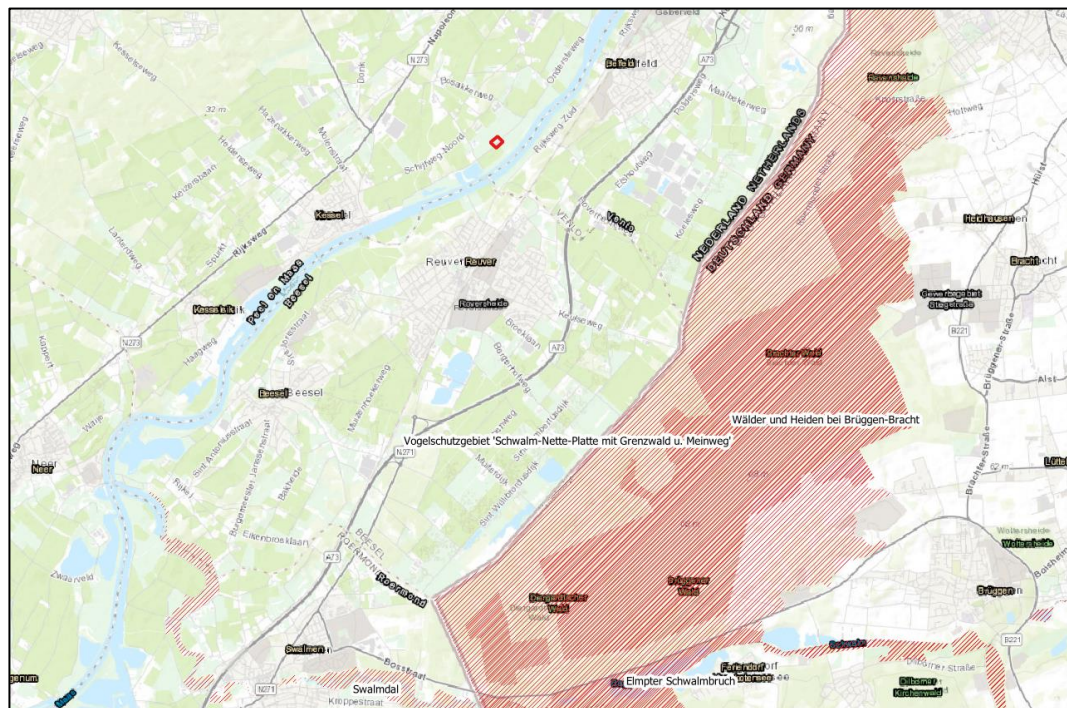
Soort	Beschermings regime	Aanwezigheid	Toelichting
Jaarrond beschermde nesten	Artikel 3.1	Potentieel.	In de omgeving van het projectgebied zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig.
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Waarschijnlijk.	In de omgeving van het projectgebied is geschikt broedbiotoop aanwezig in bomen, struwelen, woningen en graslanden.
Grote leeuwenklauw	Artikel 3.10	Potentieel.	In de berm is mogelijk de grote leeuwenklauw aanwezig.

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, “Brachter Wald”, is gelegen op circa 4 kilometer ten oosten van het projectgebied over de grens in Duitsland. Dit valt echter buiten de scope van deze Natuurtoets. Er wordt alleen gekeken wordt naar het dichtstbijzijnde Nederlandse Natura 2000-gebied.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied in Nederland is “Swalmdal” op circa 7 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied (afbeelding 4.8). Het Natura 2000-gebied “Swalmdal” is een Habitatrichtlijn gebied. De aangewezen habitatstypen en habitatsrichtlijnsoorten van dit Natura 2000-gebied staan weergegeven in tabel 4.4.



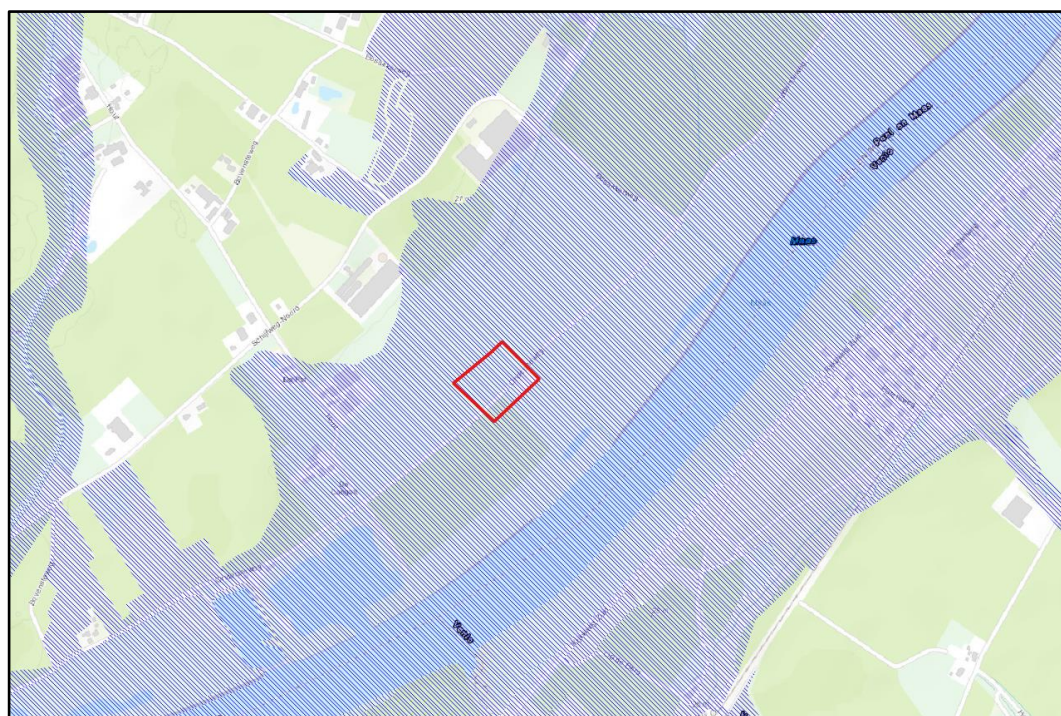
Figuur 4.8. Globale ligging van het projectgebied (rode lijn) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

Tabel 4.4. Aangewezen habitatstypen, Habitatsrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels van het Natura 2000-gebied 'Swalmdal'.

Habitattypen	Habitatsrichtlijnsoorten
Beken en rivieren met waterplanten.	Zegge-korfslak.
Stroomdalgraslanden.	Gaffellibel.
Ruigten en zomen.	Rivierdonderpad.
Beuken- eikenbossen met hulst.	Bever.
Vochtige alluviale bossen	

4.3.2 Goudgroene zone

Het tracé is gelegen in een Goudgroene zone gebied (Figuur 4.9). Er is geen beheertype aangewezen voor dit gebied.



Figuur 4.9. Globale ligging van het projectgebied (rode lijn) ten opzichte van de Goudgroene zone (blauw gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.4 Beschermde houtopstanden

De bosschage in het projectgebied heeft een oppervlakte van 740 m² waardoor deze bosschage niet onder de bescherming vallen van de Wnb. Effecten op beschermde houtopstanden worden uitgesloten.

5 Toetsing

In paragraaf 5.1 is de effectbepaling van het plan weergegeven. In paragraaf 5.2 worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In paragraaf 5.3 wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

Van de volgende aspecten van de werkzaamheden moet het effect op de aanwezige beschermde natuurwaarden bepaald worden:

- Het aanleggen van een aantal nieuwe gasleidingen;
- Een open ontgraving met een ontgravingsdiepte tot maximaal 3,6 m- mv;
- Open ontgraving door de droge sloot langs de Ondersteweg;
- Snoeiwerkzaamheden in de bosschage langs de afsluiterlocatie;
- Gebruik van agrarisch land voor opslagcontainer, veldkantoor, toiletunit, rijplaten en grondopslag;
- Een toename aan bedrijvigheid binnen het projectgebied;
- Een toename aan geluid, trillingen en licht door de werkzaamheden.

Het uitgangspunt voor dit project is dat er geen watergangen worden gedempt en geen oevers en gebouwen worden aangetast. De doorlooptijd van de werkzaamheden is ongeveer 3 maand.

5.2 Effecten op beschermde soorten

5.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

De boerderijen in de omgeving van het projectgebied kunnen geschikte nestlocaties bevatten van de huismus, huiszwaluw, boerenzwaluw, gierzwaluw, kerkuil en steenuil. Vanwege de afstand (van minimaal 200 meter) van de boerderijen en het projectgebied en voldoende omliggend foerageergebied, wordt er niet verwacht dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op de huismus, huiszwaluw, boerenzwaluw, gierzwaluw, kerkuil of steenuil.

De watergangen in de omgeving van het projectgebied, waaronder de Maas, zijn mogelijk geschikt als nestlocatie voor de grote gele kwikstaart. Vanwege de afstand (minimaal 200 meter) van het projectgebied en de mogelijk geschikte nestlocaties, wordt er niet verwacht dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op de grote gele kwikstaart.

Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het projectgebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren of verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen, dan dienen broedgevallen binnen het project- en verstoringsgebied van de werkzaamheden voorkomen te worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden, door het gebruik van vogelwerende middelen als vlaggen en lint of door de struiken en bomen te kappen.

Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het project- en verstoringsgebied eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het project- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2.2 Planten

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is de volgende beschermde plant waarschijnlijk aanwezig: grote leeuwenklauw.

Grote leeuwenklauw

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de grote leeuwenklauw. De dichtstbijzijnde waarneming is op circa 360 meter afstand van het projectgebied. De bermen langs de Ondersteweg zijn geschikt voor de grote leeuwenklauw. Wanneer er in de berm gegraven wordt kan de grote leeuwenklauw aangetast worden wat in strijd is met de Wet natuurbescherming. Om dit te voorkomen dient er een nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van de grote leeuwenklauw. Het nader onderzoek bestaat uit een veldbezoek in de periode mei tot en met augustus.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied in Nederland is “Swalmdal” op circa 7 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied (afbeelding 4.8). Het Natura 2000-gebied “Swalmdal” is een Habitatrichtlijn gebied. Vanwege de afstand tot het projectgebied, tussenliggende afschermende elementen, reeds aanwezige achtergrondverstoringen de relatief kleine en tijdelijke schaal van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten in de vorm van geluidsverstoring, licht en trillingen worden uitgesloten. Negatieve effecten van stikstofdepositie door de werkzaamheden op Natura 2000-gebieden kan niet worden uitgesloten. Hiervoor is een AERIUS-berekening uitgevoerd (0483346.100, 24 augustus 2023).

5.3.2 Effecten op Goudgroene zone

Het projectgebied is gelegen in een Goudgroene zone gebied. Het beheertype in dit gebied is niet vastgesteld, waardoor het niet duidelijk is of de werkzaamheden schade toebrengen aan het gebied. Daarom dienen de voorgenomen werkzaamheden voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag.

5.3.3 Beschermde houtopstanden

De bosschage in het projectgebied heeft een oppervlakte van 740 m² waardoor deze bosschage niet onder de bescherming vallen van de Wnb. Effecten op beschermde houtopstanden worden uitgesloten.

6 Bronnen

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (z.d.). Informatiepagina Natura 2000-gebieden. Geraadpleegd van <https://www.natura2000.nl/>

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/>

Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/>

RAVON (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/>

NDDF (Nationale Databank Flora en Fauna). Geraadpleegd 29 augustus 2023.

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblaauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaat
	pimperlblaauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblaauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	groenknolorchis		dwergvinvis
	kruipend moerasscherm		griender, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B. “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparemoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparemoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote paremoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparemoervlinder		Konijn*
	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparemoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Zilveren maan		Ree*
	Adder		Rosse woelmuis*
	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Ringslang		Veldmuis*
	Beekkrombout	Kevers	Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
	Hoogveenglanslibel		Woelrat*
	Kempense heidelibel		
	Speerwaterjuffer		Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

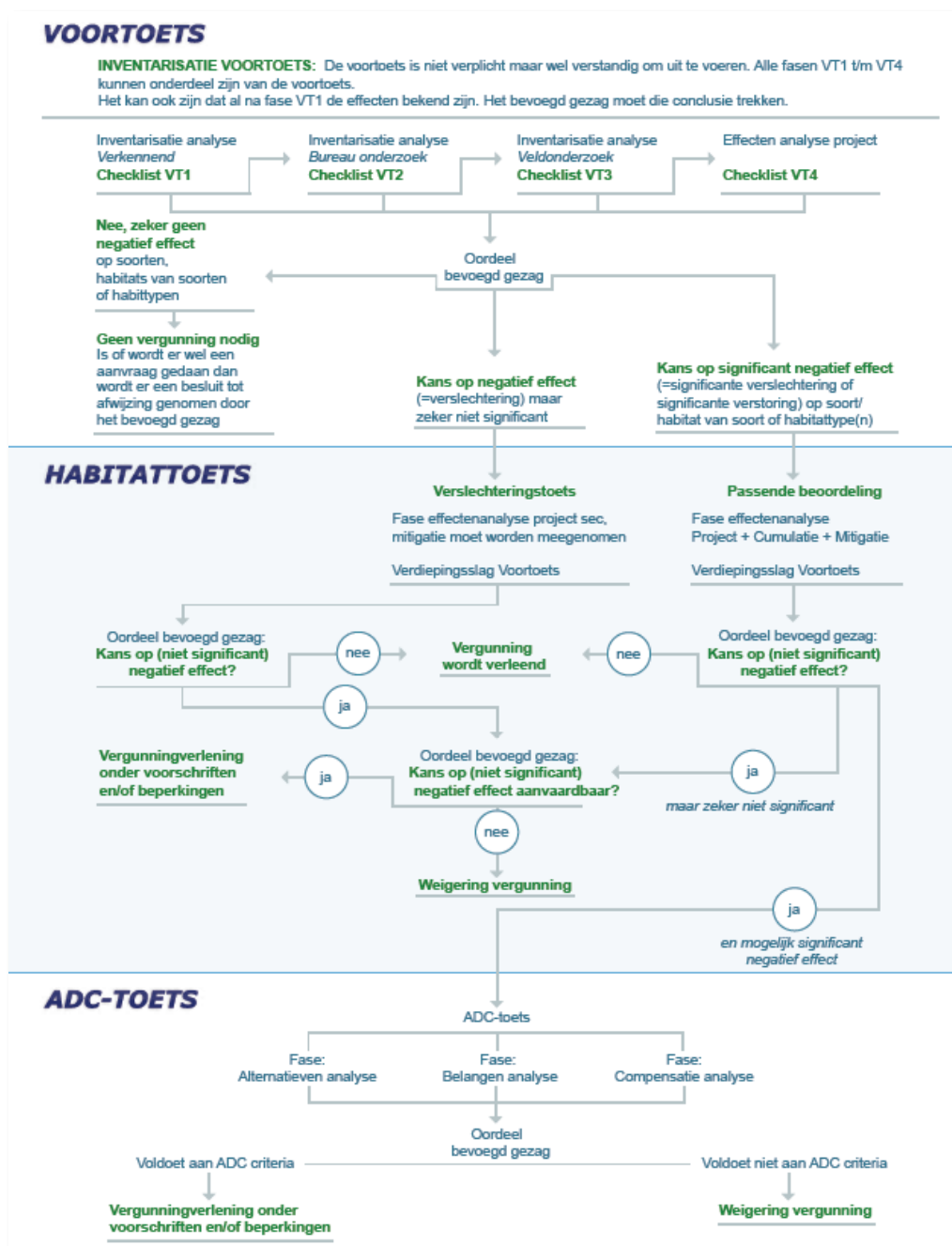
Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

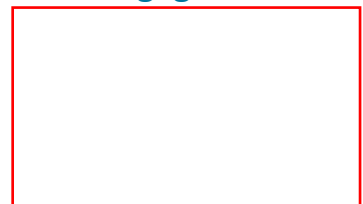
Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.



Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens



www.anteagroup.nl